

Uvodnik

Oj mile sestre in dragi bratje!

Osti jarej svobodni, neodvisni, samostojni, svojepravnici, ozaveščeni ljudje, in člani ter članice Domorodne Skupnosti Zedinjenih Slovenskih Dežel – DSZSD!

Vsaka doba ima svoj začetek in svoj prelom. Naš ni zapisan v koledarjih, ki merijo čas po tujih merilih, temveč v naravnem ritmu, ki ga človek ne ustvarja, ampak prepozna. Spomladansko enakonočje ni le astronomski pojav, temveč mejnik ravnovesja – trenutek, ko se dan in noč izenačita, ko se svetloba znova vzpostavi kot vodilna sila in ko se narava prebudi v nov krog življenja. V tem trenutku se začne tudi domorodno novo leto.

Spomladansko enakonočje

To novo leto ni praznik potrošnje, temveč praznik zavesti. Ne meri časa v številkah, temveč v razumevanju ciklov. Uči nas, da nič ne nastane iz nič in da nič ne izgine brez sledi. Kar je bilo posejano, se vrača; kar je bilo pozabljeno, čaka, da bo ponovno odkrito. Zato domorodno novo leto ni le začetek, temveč tudi opomin: da smo del reda, ki nas presega, in hkrati nosilci odgovornosti, da ta red ohran-

jamo.

V tem duhu tudi Domorodec nadaljuje svojo pot. Ne kot glasilo trenutka, temveč kot prostor, kjer se srečujejo spomin, znanje in odločitev. Tudi tokrat odpiramo vprašanja, ki niso nova, a so danes nujna: vprašanje pravnice kontinuitete, vprašanje deželne zavesti, vprašanje skupnosti kot nosilke reda. Ne zato, da bi se vračali nazaj, temveč da bi razumeli, od kod izhajamo – in kam lahko gremo.

Ob tem se vedno znova potrjuje, da moč skupnosti ne izhaja iz števila, temveč iz jasnosti. Kdor ve, kdo je, ne potrebuje potrditve. Kdor razume svoje izročilo, ne išče nadomestkov. In kdor zna brati znamenja časa, prepozna, kdaj je trenutek za nov začetek.

Spomladansko enakonočje nas vsako leto postavi pred isto vprašanje: ali bomo ostali v ravnotežju ali ga bomo ponovno izgubili. To ni vprašanje narave, temveč človeka. Ravnotežje ni dano, ampak ustvarjeno – z dejanji, z besedo in z odločitvijo.

Naj bo zato novo domorodno leto, leto ponovne vzpostavitve: ravnotežja v skupnosti, jasnosti v razumevanju in trdnosti v delovanju. Naj nas vodi spoštovanje do prednikov, ki so ta red živeli, in odgovornost do zanamcev, ki ga bodo podedovali.

Slovensko ime, Slovenska pravda in Slovenska zemlja niso vezani na časovne okvire, temveč na zvestobo. In dokler bo ta zvestoba živa, bo živ tudi naš krog.

Osti jarej in pravda z vami!

Glasnik Domorodec

Uredništvo

KAZALO

Uvodnik	1
Veneti, Venedi, Vindi, Sclaveni, Sclavi, Suevi, Sloveni, Slovenci – 6. del	
Davorin Trstenjak, <i>Poženčanovi spisi, II. Razdelek, Sled Slovencev po zemljopisu stare Evrope</i>	2
Davorin Trstenjak, <i>O plemenski sorodnosti Venetov v Armenii, Paflagonii, v Illyriku, kraj Adrie, kraj baltijskega morja in v Armoriki</i>	6
Josef Perwolf (1885), <i>Slavische Völkernamen</i>	8
Družbeno-politični sistem Slovenske ljudovlade s Staro pravdo (5. del)	
Zedinjene Dežele Slovenije (ZDS)	10
Kako iz teorije uvesti zamisli v prakso	10
1. Praktični začetek: Vaške skupnosti kot temeljna realna vstopna točka	11
2. Druga faza: povezovanje v »županijo«	12
3. Tretja faza: legitimnost (ključni prelom)	12
4. Šele potem sledi politični prehod	12
Poenostavljena praktična formula realnega delovanja DSZSD	12
Razglas Domorodne Skupnosti Zedinjenih Slovenskih Dežel	13
Večnivojski sistem Več (Veča je družbeni organ skupnosti na vsaki ravni)	13
MODEL PREDSTAVNIŠTVA	14
KAKO SE VEČE MED SEBOJ POVEZUJEJO	14
SPREJEM RAZGLASA (ključni cilj)	14
Pomen Slovenskih zgodovinskih dežel (2. del)	
Državnopravna mednarodna suverenost slovenskih zgodovinskih dežel	15
Mednarodno pravno dejstvo pa to sosledje ali kontinuiteto prepozna in ji daje okvir	17
Med človekom in ljudstvom: primerjava dveh razglasov in njun pomen za domorodno ljudovlado	18

Novice doma

Veneti, Venedi, Vindi, Sclaveni, Sclavi, Suevi, Sloveni, Slovenci – 7. del

Oglejmo si še Trstenjakovo pisanje v *Poženčanovi spisi, II. Razdelek, Sled Slovencev po zemljopisu stare Evrope*, natančneje izvlečke poglavij z naslovi **Vinidi – Veneti, Vindi v Germanii, Vendi pri Venedskem zalivi** in **Vendi v Galii** v *Letopis Matice Slovenske za leto 1870*.

»Ime **Vinidi** je bilo že Grkom in Rimljanom nekdanjih časov znano, kakor je videti iz Plinija, Tacita in Ptolemeja. **Vinidi** so se bili do **Veneškega** in do Jadranskega morja t. j. od iztoka dalje po Evropi proti jugozapadu v predzgodovinski dobi razširili, in tudi istočnim **Slovenom** svoje ime dali. **To potrди tudi Surowiecki, ko pravi, da so vsi Veneti po celi Evropi sorodniki Venetov stanujočih pri Jadranskem morji.** Njegove besede so: „Če pri tako očitem sledi sorodnosti teh ljudstev premislimo, da Jadranski Veneti niso bili ne Traki, ne Vlaha, ne Germani, ne Čudje, ne Epirci, ne pravi Italjci, tako se da pogumno verjeti, da so bili tisti Venetje kakor baltiški in drugi, in da je en velik njih oddelek s silo od njih ločen bil daleč notri proti severju pahnjen *)^[1]. To pahnjenje se ne da tajiti, ker ravno tako, kakor so **Jadranski in Armoriški Venetje** v sredi med Vlaškimi zarodi stanovali, se je tudi pri **Baltiških Venetih** očiten sled ohranil, da so bili Vlahom sosedje. Njih jezik in vera sta imela vidne ostanke, da so imela pri njih večji vpliv južna kot severna ljudstva, dasiravno so najmanj tisuč let med le-temi stanovali.“ Surowiecki stran 183.

V Panoniji so **Venedi** če že ne pred vsaj kacic šest sto let pred Kr. stanovali, kar kažejo **slovenska imena** silno starih mest kot n. pr. Ptuj, Serbin ali Se-

Slovstvo in viri:

*) To se je zgodilo, ko Nestor trdi, ko so Vlaha iz Gallie jo tiščali proti jadranskemu morju v 4. stoletju pred Kristom. (Trstenjak)

Serbec, imena voda i. t. d. Muhar v svoji povestnici pravi, da **so Vindi stanovali od Vindobone do jezera Pelso**. Ko so od severja in zapada do srede Panonije segali, in tudi ob Istri v jugu bili, se vidi, da so stanovali po večem deli Panonije. Po sredi je bila Panonija rameno neznana. Tukaj so bili menda Sigyni, od katerih Herodot pravi, da stanujejo v neki neizmerni puščavi nad Istrom, in se nosijo po medjanski. Morebiti so bili od Darijevih časov tukaj zastali. Njih konji so bili majhni, po vsem životi so imeli ščetinasto, pet prstov dolgo dlako, smrčka so bili pobitega, za jahanje malo vredni, za vožnjo prav hitri. Sigyni so sami od sebe rekli, da so iz Medjanskega.«²

Sledi poglavje z naslovom **Vindi v Germanii**:

V Germanii so bili Vindi semtertje več ali manj pomešani s Sloveni, to je, s tistim slovenskim plemenom, ki se je Venetom ali Vindom nasprotno od iztoka proti zapadu v Evropi razširjal. Med tukajšnjimi Vindi so bili *Lugiones Sarmatae*, pod katerimi na *Peutingerjevih tablah* stoji zapisano **Venedi Sarmatae**; Polabci, k tem so spadali Lutici ali Veletje, Bodrici, Srbi in Poradničane.

Lugiones Sarmatae so bili Vindi. Na *Peutingerjevih tablah* so koj spodaj imenovani **Venedi Sarmatae**, iz česar je videti, da narejavci teh tabel niso po navadi svojega časa bivalcev lygiskih dežel za Nemce imeli, ampak za **Sarmate**, in da so morali dobro vedeti, da so ti **Sarmatje** sorodniki v **Sarmacii** stanujočih ljudstev, **to je Slovenov in Vindov, katerih zadnji so od jadranskega morja svoje ime sem prinesli. Sloveniso bili tiste čase, se ve da, napak Sarmatje imenovani.** Lugini so bili tudi imenovani Lygii, *Lugiones* v **vindski okrajini** Luhy. Lužice je zmanjševavno ime od Luhy ali Lugi. Lygijska ljudstva vlaškega in germanskega rodu, so bila imenovana Lygii le oziroma na zemljopis, ko so **vendsko okrajino** Lugi v oblasti imeli, in v nji le kot najemniki zapovedovali. Strabon je najprvi Luginje imenoval. Po njegovem spričevanju je vladal Marobud (8 pred Kr. – 19 po Kr.) zraven Markomanov Luginje velik **narod**,

Zume, Bulone i. t. d. (Strabo L. VIII. c. 1). Za njim je Tacit v svoji *Germanii* c. 43. stavil lugijska ljudstva zad za **Svevijske gore**, in jim prišteval Arije, Helvecone, Manimerje in Elysie (bolj prav Elusije) in Naharvale. Tacit spomni na nekem drugem kraju napada Luginjev in družih ljudstev v deželo kralja Vannia (50 pred Kr.) Ptolemej stavi zraven Burgundov lugijske Omane in lugijske Didume do tje, kjer je *Mons Asciburgius*; in potlej zraven Korkontov lugijske Burije do Visle. Buri so, kakor Tacit pravi, germanski jezik govorili. Ob Trajanovih časih so bili z daškim kraljem Decebalom kot tovarši v zvezi, toraj so se morali Dacii približati. Ob časi sestavljenja *Peutingerjevih tabel* t. j. ob časi Probovega cesarjenja konec III. stoletja so bili ravno tod ostali, le da jih je bliže Dunave najti (Jordan *de orig. Slav.*) V III. stoletju po Kr. gotovo niso bili več za Karpati. Šafařík meni, da so bili Buridensii, ktere Ptolemej v gornjo Dacijo stavi, to, kar Burii in Borani. **Po takem so bili Germani zapustili venedske Luge v preteku II. stoletja in III., ter so se potlej Slovenci lahko poljubno proti zapadu razširjali.** Selišča Lugijskih ljudstev se dado odločiti v Gornjo Lužico in Dolnjo Silezijo, v Poznansko in zapadne kraje Poljskega kraljestva. Te močirne ravnine so se prav lahko Lugi imenovale od „lug“ ali „log“ (lat. lucus), kar je gozd ali grmovje na močvirju. **Vindili, Vandili ali Vandali** so se le po imenu ločili od zgoraj imenovanih Helvekonov, Manimerjev, Elusijev, Naharvalov, Didumov, Burijev i. t. d., **vsí ti so bili Svevi**, katerih selišča so bila po Lugijski deželi semtertje rastresena. **Vandali so bili Svevi, ki so se bili v deželi Venedov poselili in se ž njimi tudi pomešali.** Longobardi so bili nemško ljudstvo in so v gornji Italii novo kraljestvo postavili (568–774).

Polabci. Tako se zovejo vsi po gornji Nemčii, v zapadi od Odre in Bobra in rudnih Gor naseljeni **Slovenci**. Polabje v tem širocem pomenu ima meje v severji Baltik od iztočnega ustja Odre tje blizo do Kiel-a na Holstajnskem, zraven so šteti otoki Volin, Rano in Femern; v iztoki ločita Odra in Bober polab-

Slovstvo in viri:

² TRSTENJAK; D.: Vinidi – Veneti, v *Letopis Matice Slovenske za leto 1870*, Ljubljana: Matica Slovenska, 1870, str. 29–30

ske dežele od poljskih; v jugu in južnem zapadi meji-
jo Krkonoši in Rudne Gore **med češkimi Slovenci**;
zapadno mejo napravlja prem (*linea recta*) od
Smrekovega Pogorja pri izvirih Sale, ktera prem se
po strugi te reke proteže do njenega prihoda v
Labo in gre potlej, kodar Laba teče do tje, kjer pride
Stekenica v Labo, od tod gre po Stekenici, Travi (od
Bukovca) dalje ob plonjskem in zverinskem jezeri
do reke Gornje Eidere blizo Kiela, tako, da **sloven-**
ska in nemška selišča druga v drugo segajo, in da je
sosebnost ob Jeci na Glinjskem (*Luneburg*) v turingi-
ski okrajini **Vinidoni** pri Majni in pri Radnici, ob Gor-
nji Nabi in Kavbi in ob Regni **Slovencev** po veliko
vkupaj bivalo, ko so sicer raztreseni stanovali tje do
Rajne. Poglavitna ljudstva na prostori teh dežela so
bila ta troja:

Lutici ali Veleti v severji nad Sorbi, med Odro, Balti-
kom in Labo. Po Labi se jim je reklo Polabljeni, in so
se v več majhnih zarodov delili, med katerimi so Rani,
Volinci, Črespjenjani, Hižani, Dolenci, Ratarci, Ukran-
ci ali Ukranci, Rječani, Stoderani ali Havelani, Brežani,
Sprevani, Moračani, Grozvičani, Sitnjani, Došani, Le-
kusini, Semčici, Plonjani in drugi kot večji imenovani.

Bodrici v zapadu od Luticev na današnjem Mekle-
nborskem in Holstajnskem tudi na osem manjih za-
rodov razdeljeni, ki so: Vagri, Fembrani, Polabci,
Smolinci, Glinjani, Vjetnici, Vranovci ali Vranjani,
Drevani.

Sorbi ali Srbi v današnjih Lužicah in na Saksonskem
v iztoki od Sale. K tem sta spadala dva večja zaroda
in štirje manji, namreč: Lužičani, Milčani ali Miljci,
Golešinci, Nižani (dvoji zarod enacega imena),
Slubjani, Lubušani, Lupjani ali Lupoglavci, Žarovani,
Trebovani, Nizovci ali Nižani, Koledici, Neletici, Šku-
dici ali Hudici, dalje župi Serbičje in Sirmuni, in dru-
gi.

V teh sedežih in tako zvrstene najdemo razne po-
labske zarode Slovenov v začetki IX. stoletja, ko
so jih bili začeli Karol in njegovi nasledniki z voj-
skami končevati in popolnoma istrebljevati. Ob

tej priložnosti je začela tudi povestnica nekoliko
več in jasniše o njih govoriti. O Luticah ali Veletih,
Vilcih je bilo že več pri **Sarmatih** govorjenje.«³

»Da-si so ta ljudstva se v mnogo razpolov delila,
spadajo vendar več del k zapadni polovici slove-
nskega zaroda ali k Vindom, če so bile tudi nek-
tere družine od iztočne polovice jim primešane in
so med njimi stanovali. Tu nam je treba svoje
mnenje z nekaterimi dokazi podpreti, in ti so vzeti
iz treh virov: iz spričevanja nekdanjih pisateljev o
prihodu in sorodstvu teh Slovencev z družimi za-
rodi; iz soglasja v imenih ljudi in krajev, in zadnjič
iz narečja. Kakor o prihodu Slovencev ni nobenega
spričevanja naravnost, enako ni nobenega spri-
čevanja o njih zarodi in prejšnjih domovanjih.«⁴

»Kedaj so se polabski Slovenci tod naselili ni zna-
no, kakor se kaže iz nekterih starodavnih napisov,
bilo je to še pred Kristusovimi časi.«⁵

Sledi poglavje z naslovom **Vendi pri Venedskem**
zalivi v katerem je Trstenjak zapisal tudi, da so se
»Vindi in drugi Slovenci že v III. in IV. stoletju v
družbi Hunov, Avarov in Nemcev z Rimljani pri
Donavi bojevali.«⁶

»Ptolemej pravi: V (evropejski) **Sarmacii** stanujejo
naslednja velika ljudstva: **Venedi ob celem Vened-**
skem zalivi naprej, Pevkini in Bastarni unkraj Dacije,
ob vsem Meotskem pobrežju, Jazygi in Roxolani, za
njimi v notranjem Amaksobii in čudski (skutski) Ala-
uni.

Manja ljudstva, ki v **Sarmacii** stanujejo so: ob Visli
pod **Venedi** Githoni, potlej Fini (Phinni), potlej Bu-
lani (v nekterih rokopisih Sulanes), pod njimi Phru-
gundioni, dalje Avareni ob izviri Visle, pod njimi
Ombroni, potlej Anartophrakti, Burgionje, Arsietje,

Slovstvo in viri:

³ TRSTENJAK; D.: Vinidi v Germanii, v *Letopis Matice Slovenske za leto 1870*,
Ljubljana : Matica Slovenska, 1870, str. 30-32

⁴ Prav tam, str. 34

⁵ Prav tam, str. 38

⁶ TRSTENJAK; D.: Vendi pri Venedskem zalivi, v *Letopis Matice Slovenske za*
leto 1870, Ljubljana : Matica Slovenska, 1870, str. 38-39

Arsietje, Soboki, Piengitje in Biessi na Karpatih. Bolj proti iztoku kakor le-ti imajo pod **Venedi** selišča Glalindi, Sudini in **Stavani** do Alavnov, pod temi Igiliioni, potlej Kostoboki in Tranomontani do Peukinskih gor. Kar je še več **Venedskega zaliva** imajo Veltje, nad njimi Ossii (*Hossii*) in celo v severji Karvonje. Bolj proti iztoku mem teh stanujejo Kareotje in Sali, pod njimi Agathyrsi, potlej pa Aorsi in Pagyritje, pod njimi Savari in Boruski do rifejskih gor" i. t. d.

Tako Ptolemej stavi Venede med najprva in poglobitna ljudstva, potlej pa prešteva njih sosede in druga ljudstva po Sarmacii. Nektera teh ljudstev se očitno kažejo slovenska, vendar jih Ptolemej ne prišteva k Vendom. Če bi pa kdo menil, da on najpred Vende imenuje in potlej njih različna plemena prešteva, moral bi tudi očitno tuja in neslovenska ljudstva za Vende spoznati, kar je pa lahko videti, da tudi Ptolemej ni mislil. Kakor on moramo nektera očitno slovenska ljudstva od Venedov ločiti, ker niso bila venedskega zaroda, ampak so spadali k drugemu razdelku Slovencev, to je, k iztočnemu razdelku ali k Slovenom v ožem pomeni, ki se od Venedov ali zapadnih Slovenov ločijo po nekoliko drugačem slovenskem jeziku, po zarodi, in so se od iztoka proti zapadu Evrope Venedom ravno nasproti razširjali. Tacit stavi selišča Venedov med Peukine in Fenne (Fine ali Čuhonce). Na *Peutingerjevih tablah* stoji ime **Venedi v skrajnem severji ob Baltiki med Lugii (*Lupiones*) **Sarmati** in Geti, in pa dvakrat; prvič **Venadi**, v drugič pa **Venedi**.**

Iz dozdej rečenega **se vidi, da so Vindi ali Venedi pri Baltiki ob Venedskem zalivi stanovali**, in zraven njih dalje Veletje, od katerih je bilo že govorjenje na Nemškem ali v Germanii pri Odri, kamur so se bili pozneje preselili. Tu še spomnimo, da se Veletom po stari **slovenščini** Velet, plur. Veleti pravi; po pruski in litevski Welet, po ruski Volot. Njih domovanja so bila, kakor Ptolemej pravi, gotovo pri **Venedskem zalivi** v soseščini Osijev (Ostijev), če se tudi ne more na tanko odkazati, kje ravno. Od njih je

ostalo litevskim deželam in mestom ime Vlkomir (dežela Veletov), in Vilda (Vilna). Tam je najti tudi njih priimek Vlker, kterege so jim tujci gotovo zavolj njih bojaželjnosti dali. Volkar kot osebno ime ali priimek je najti tudi na Kranjskem v Tuhinjski dolini.

Oziroma na **Venede** naj bode tu še govorjenje od obeh medalij cesarja Volusiana (253). *Pomponius Laetus* pravi: Ko so Čudje rimske staje plenili, bil je Gal svojega sina za cesarja povzdignil in ga nad Čude poslal. Volusian jih je s pomočjo vojskovodje Aemiliana otepel in iz rimskih dežel spodil. Zosim med temi Čudi imenuje Gote, Borane, Burgundije in Karpe. Na to zmago kovana latinska medalija ima napis na enej strani: Imp. C. Va. F. Gal. **Vend.** Volusiano Aug. to je: Imperatori Caesari Vandalico, Finnico, Galindico, **Vendico** Volusiano Augusto. Na drugej strani: Marti Pacifero. /.../

Glej Vaillant Numisma. Imp. Romanor. Par. 1694. 4. II. 351. Ejusdem Numism. aerea Imp. Par. 1697. II. 220–221.

Ti medalii imenujete Vandale, Fine, Galinde in Venede ali Vinde. Vindi in drugi Slovenci so se že v III. in IV. stoletji v družbi Hunov, Avarov in Nemcev z Rimljani pri Donavi bojevali.⁷

V zvezi z imeni **Veneti, Vindi, Vendi** sledi še Trstenjakovo poglavje z naslovom **Vendi v Galii**.

»**Vendski ali venetski** seljaki so bili semtertje po Galii in **Vindeličii**. V Galii so bili **Veneti ali Vendi** na primorji Britanii nasproti, kjer so kupčevali in prepepljavanje po morji oskrbovali, in imeli pomorsko oblast. Ko si je bil Julij Cesar namenil svojo pomorsko oblast tod ustanoviti, premagal je **Venete** in jih zatiral. **Pri galskih Venetih so bili Venetski otoci (Insulae Venetiae), izmed katerih je bil eden imenovan Vindilis, v potrjenje, da se je tudi tem Venedom ali Venetom reklo Vindi.** V akvitanskem zalivi spominja Plinij otoka Uliar. To ime je priličiti z ime-

Slovstvo in viri:

⁷ Prav tam, str. 38–39

nom Uljan v Dalmaciji, od ktere govori Drag. Seljan str. 92.

O naseljenji **Vindov** k Atlanskemu morju povestnica nič ne govori; misliti si je, da so se bili nekteri **Jadranski Veneti** semkaj preselili, in se po svoji stari navadi z brodnarijo pečali. Zlasti z Britanci so imeli kupčijske zaveze in s tem so si bili med družimi Galii ali Vlaha predstvo zadobili. Oni so bili od družih Gallov različno ljudstvo, in niso govorili ne galski, ne kimerški, ne latinski; to spričujeta Polybij in Livij. Ime reke Jezara (Isara), ki je pri Allobrogih tekla, spominja na **Vendsko (jezero)**. Enako se je imenovala Jezara dandanašnja l'Oise, ki se nad Parizom v Sekvano (*Seine*) steka. V **Vindeličii** je pa Isarus (Jezara) še zdaj, ki se v Donavo steka. **Če greš od Allobrogov ob Jezeri čez Grajske planine v gornjo Italijo do Pada, najdeš pri nekdanjih mestih in rekah semtertje slovenska imena.**

Ko je Hanibal čez Planine (*Penine*) hodil, prišel je bil do Bregantov (*Brigantii*) in do Goračalov (*Goracelli*) po današnje „*Brianonnois in Montagnard du petit Cenis*“.

V Lugdunski Gallii imenovani Tretja so bili zraven družih galskih ljudstev Karnuti in Kenomani, kakor tudi v hribih nad Jadranskim morjem ali nad **Jadranskimi Veneti** Kenomane, v Noriku pa Karnutum najdemo. Ali so bili pa Kenomani s Karnutom **slovenski**, tega ne moremo reči. V Gallii imenovani „*Maxima Sequanorum*“ je bilo mesto **Vindonissa**, rimska orožnica, kjer se po današnje reči reki Aar in Reuss stekate, na vmesni stegni. Mestice Brugg s štirmi vasmi stoji zdaj na tistem seli. **Da je bila Vindonissa vindska, kaže nje ime.**⁸

Izmed izjemno obsežnega Trstenjakovega pisanja moramo na tem mestu opozoriti na njegov spis z naslovom *O plemenski sorodnosti Venetov v Armenii, Paflagonii, v Illyriku, kraj Adrie, kraj baltijskega morja in v Armoriki*, ki nedvomno sodi v to naše delo. Izbrali smo zgolj nekaj krajših odlomkov, saj se Trstenjakovo pisanje sicer v veliki meri ujema

s Šafaříkovim, Surowieckim in Gilferdingovim pisanjem.

Že iz naslova izhaja, da je Trstenjak v svojem spisu obravnaval plemensko sorodnost Venetov v Paflagoniji, Armeniji, Iliriku, ob Jadranu vse do Ravene v Italiji, ob Baltiku in v Armoriki. Naštetim področjem je potrebno dodati še Trakijo in Makedonijo, Panonijo, Norik, Karnijo in Tirolsko, vse do Venetskega/Bodenskega jezera (današnje tromeje Nemčije, Avstrije in Švice), Bretanijo v Franciji ter tudi dele otoške Britanije. V zemljepisnem smislu gre za širšo področje srednje Evrope, od Črnega morja, Jadranskega morja, do Baltškega in Severnega morja, vključno z delom Britanskega otočja.

Trstenjak je v tem spisu opisoval **Paflagonske, Armenske, Ilirske, Jadranske, Baltiške in Armoriške ter Britanske Venete, ter dokazoval njihovo medsebojno povezanost, sodelovanje in sorodnost.** Bil je mnenja, da so stari pisci v antiki in v zgodnjem srednjem veku, med njimi Homer, Herodot, Julij Cezar, Tacit, Plinij, Solin, Pomponij Mela, Eustathij, Strabon, Ptolemej, Apollonij, Appian, Moses Chorenski, Arrian, Jordanes, Prokopij, Einhard in še kdo, z **imenom Veneti, opisovali ista plemena in rodove imenovane Sloveni v srednjem veku.**

V zvezi z imenom Veneti, Sloveni izpostavljamo naslednji odlomek Trstenjakovega pisanja:

»Ta rodbina se je že v Azii velela: Arja, in svojo zemljo imenovala: Arjavarta, Arjaka, iz ktere je novopersinsko: Irak nastalo. **Arja pomenja: čestitljiv, slaven, ehrwürdig, venerabilis**, in to ime je delalo nasprotje proti drugim narodom, ki so se imenovali: *Mlekhas* in *Varvarikas*, s katerim slednjim imenom so posebni črni rod Kušitov ali Aithiopov poznamenovali 2)⁹.

Slovstvo in viri:

⁸ TRSTENJAK; D.: Vendi v Galii, v *Letopis Matice Slovenske za leto 1870*, Ljubljana: Matica Slovenska, 1870, str. 41

⁹ Opomba 2: Beri: Haug, Ueber die ältesten Namen der sogenannten Indogermanen v *Allgem. Monatsch. für Wissensch. in Liter.* 1844 st. 785 itd.

Vsa večja plemena arjanske rodbine niso samo v Aziji se imenovala: **Arjas**, kakor postavim Medi, – Artai najstareje ime Persinov, katero učeni Lassen 3)¹⁰ je bistroumno razložil iz staropersinskega; *areta*, češččen, *geehrt*, temoč tudi v Evropo se preselivši njihovi sorodniki so se dičili s svojim čestitim pokolenjem, in tako zremo, da so Traki imenovali svojo zemljo: **Arja**, 4)¹¹ med germanskimi rodovi najdemo: **Arie**, in visokoučeni Gilferding 5)¹² je dokazal, da tudi ime **Sarmat** pomenja: **čestitljiv**. Ravno tudi Gilferdingu se je ugodilo dokazati, da **tudi ime: Veneti, Venti, prestaro poznamenovanje Slovanov je synonymon imen: Arjas, Aretas, Sarmatas, in tudi izrazuje členu čestite, slavne arjanske rodbine.** Sanskritska korenika: van, iz ktere je lat. *veneror, venustus, Venus, venerabilis* izrazuje pomene: *amare, desiderare, venerari*, in mi jo nahodimo v **slovanščini** v oblikah: van in un, primeri: uniti **starosl.:** gotinski: *unjan, favere*.

Iz te korenike so **staroslovanska** osebna imena: Van, Vaniš, Veneta, *)¹³ Uneta, Uneš, Unimir, Unimysl, Ventoslav, Unegost, Vangost itd. 1)¹⁴

Ker je dokazano in brez vse dvombe pripoznano, da so Tacitovi Veneti bili Slaveni, in ker tudi sosedni Finci in Skandinavci že od nekdanj Slavene imenujejo: Wane, Veneje, Venelaiset, to je, zemljo Venov – Venetov, in ker po postavah in lastnostih svojega jezika Slavene tudi Nemci imenujejo: Wenedi, Wanadi, Vinuli, Windili, Wenden, Winden, in Kelti: Vineth, Veoned, Gvvineth, smemo brez vse spotike povsod iskati slovenskega)¹⁵ plemena, kjer ime Venet najdemo.***)¹⁶**

Homer je prvi, kateri postavlja **Venete**. On omenja, da v vojski Trojancev s Helenci je prišel prvim tudi na pomoč Pylaimenes, vodja Paflagoncev s posebnim krdelom iz rodu **Enetov**, katero je bilo tako junaško in viteško, da je Homer imenuje hrabro srce 2)¹⁷ 18

Grki so zaradi značilnosti grškega jezika izpustili prvo črko »V« v imenu **Veneti** in posledično pisali o

Enetih, kar je bilo po mnenju Trstenjaka splošno znano vsem kritičnim jezikoslovcem.¹⁹

Vsekakor predstavlja Trstenjakovo pisanje o imenu Veneti tudi neposredno jezikoslovno zvezo z imenom Sloveni. Znano je, da številni pisci izvajajo izvirno domače narodno ime Sloveni iz besed slovo, govor, kot tudi iz besed sloveti, sloveči, slava, slavni, kar je v svojem predgovoru k prvi slovenski slovnici zapisal že Anton Bohorič leta 1584. Nedvomno je pomen imena Veneti – čestitljivi, čestiti, slavni, sloveči, ehrwürdig, venerabilis zelo blizu, če ne celo enak pomenu imena Sloveni – sloveči, sloveti, tisti, ki slove – častni in slavni. Čeprav Trstenjak tega ni izrecno zapisal, je torej tudi povezava imen Veneti in Sloveni jasna, nedvoumna in nesporna.

Zanimivo je dejstvo, da je sklepanje izjemno podobno Trstenjakovemu, moč zaslediti sto let pozneje pri Georgeju Sotiroffu, kanadskemu znanstveniku bolgarskega rodu, ki je deloval na Univerzi Laval v Québecu v Kanadi. George Sotiroff, tudi Georgi D. Sotirov je na Wikipediji naveden kot doktor znanosti, zgodovinar in filolog.²⁰ Gre za pisca prispevka **Feniciani, Veniciani, Heneti, Veneti in Vendi**, objavljenem leta 1971,²¹ ki je za nas res posebej zanimiv.

Slovstvo in viri:

¹⁰ 3) Lassen, I. c. I, b. 518, 526.

¹¹ 4) Steph. Byz. vox Thrako.

¹² 5) Gilferding, Drevnejši period istorij Slavjan V časop. „Vjestnik“ Evrop. str. 239.

¹³ *) Veneta, ime hčeri hrvatskega župana. Rodbine Venet še živijo na Koroškem.

¹⁴ 1) Moroškin, Imenoslov, sub vocibus.

¹⁵ **) Razloge različnih poznamenovanj navaja Šafařík v Slov. Starož. I. 8.

¹⁶ ***) Jaz sem prvokrat ime Venet, Vend, Vind se trudil izpeljevati iz Keltskega: f i n d, albus, drugokrat iz: v a n d, slov. vad, loqui, vendar, ker se mi dozdeva Gilferdingova razlaga naravna in verjetniša, ni me sram odpovedati se svojemu trdenju, ker v vseh svojih spisih mi je edino načelo: resnica naj velja.

¹⁷ Opomba 2) Homer, Odyss. II., 852.

¹⁸ TRSTENJAK, D.: Raziskavanje na polji staroslovenske zgodovine, O plemenski sorodnosti Venetov v Armenii, Paflagonii, v Illyriku, kraj Adrie, kraj baltijskega morja in v Armoriki, v *Letopis Matice slovenske za leto 1871*, Ljubljana: Matica slovenska, 1872, str. 161

¹⁹ Prav tam, str. 161

²⁰ Wikipedija, geslo *Georgi D. Sotirov*, elektronski vir: https://en.wikipedia.org/wiki/Georgi_D._Sotirov [dostop 27. 07. 2021]

²¹ Šiško, A.: naslov izvirnika je: Sotiroff, G.: *Phoenicians, Venycians, Heneti, Veneti and Wendi*, v *Anthropological Journal of Canada*, vol 9., no. 4, Ottawa: Anthropological Association of Canada, 1971, str. 5–10

Sotiroff je namreč, zagotovo povsem neodvisno od Trstenjaka, prišel do dobesedno enakih ugotovitev in sklepov. Pravzaprav oba pisca tudi dopolnjujeta drug drugega.

Še več o tem je objavljenega v *Trstenjakovem zborniku*, zborniku znanstvenega simpozija ob 200. letnici rojstva Davorina Trstenjaka, v poglavju z naslovom *Trstenjak kot zgodovinar*.²²

V Trstenjakovem obdobju je v zvezi z imenom **Sloveni, Slovenci, Vendi, Vindi in Veneti** med zgodovinarji in jezikoslovci res bilo splošno veljavno dejstvo, da gre za imena, ki so sopomenke, le da v različnih jezikih. To dejstvo dokazuje tudi knjiga, ki je leta 1881 izšla v nemščini z naslovom *Die Slovenen*. Avtorji knjige *Die Slovenen* so profesorji Josip Šuman (tudi urednik), Franc Hubod, dr. Franc Simonič in Franc Fasching. Knjigo smo leta 2011 končno prevedli tudi v slovenščino in je izšla pod naslovom *Slovenci*.²³

Hervardi v 13. stoletju

Josef Perwolf (1885)

Josef Perwolf (rojen 26. svečana 1841 v Čimelicah – umrl 2. prosinca 1892 v Varšavi) je bil jezikoslovec, slavist češkega porekla, ki je deloval kot univerzitetni profesor na Poljskem.

Gimnazijo je obiskoval v Písku, nato pa je študiral na filozofski fakulteti v Pragi. Sprva je delal kot knjižnični asistent, nato pa kot arhivar v Muzeju češkega kraljestva. Leta 1871 je postal profesor zgodovine in slovenskih slovstev na Univerzi v Varšavi.²⁴

V naše delo smo uvrstili njegovo razpravo z naslo-

vom *Slavische Völkernamen*, objavljeno v *Archiv für slavische Philologie*, leta 1885:

»Temačen je zdaj splošno razširjeni ljudski naziv **Slovenov, Slovéne, Slovene, Slovjane, Slovini, Slovenci, Slovinci**, ednina **Slověnin, Slovenin, Slovjanin, Slovenec, Slovinec** itd., pridevnik **slověnsk (slověňská), slovensk, slovinsk, slovjansk**. Ta naziv ostaja nepojasnen, in vsi poskusi njegove sprejemljive razlage doslej so spodleteli; tako npr. izpeljavi iz človek in slovo (govoreči ali enojezični v nasprotju z Němci – *něm mutus, alienus*), iz slava (kar je povsem za zavreči, saj **so se Slovini v zgodovinskem času vedno imenovali le Slov-ene, z o, nikoli Slav-ene, z a**), itd. Glej Šafaříkove *Slov. Starož.* § 25. Zgornja Grimova izpeljava iz svoj, svoboda je preveč fantastična. Šafařík in že pred njim Dobrowský sta se nagibala k mnenju, da so se **Slověni** poimenovali prej po neki deželi, kar se zdi tudi najverjetnejše. **Ime Slověne sprva ni bilo splošno ime celotnega arijskega rodu, temveč nekaterih ljudstev tega rodu**, tako kot se karpatski Slovini še vedno posebej imenujejo Slováci (Slovák se naša na Slověnin, tako kot Poljak na Poljanin, Slęzak na Slęzanin itd.), Alpski Slovini – Slovenci (pridevnik slovenski), nekaj ostankov pomeranskih Slovenov – Slovinci (pridevnik slovinski, slovjanski). Tovrstnih Slovenov v ožjem pomenu je bilo prej še več. Baltski Vendi od spodnje Labe do spodnje Visle so se narodnostno vedno imenovali Slovini, njihov jezik slovenski (*lingua slavica, slôvensky język* še ob spodnji Labi okoli leta 1700), čeprav so se sicer imenovali po posebnih narodih (Obodrici, Ljutiči, Pomorjani itd.); vendar ni bilo "obodriškega, ljutiškega, pomorjanskega" jezika kot npr. "češkega" ali "poljskega". Nemci (in Skandinavci) so

Slovstvo in viri:

²² ŠIŠKO, A: Trstenjak kot zgodovinar, v *Trstenjakov zbornik : zbornik znanstvenega simpozija ob 200. letnici rojstva Davorina Trstenjaka*, Maribor : Zavod za javno predstavljanje slovenske kulture Lipa; Sveti Jurij ob Ščavnici : Občina : Kulturno društvo za zaščito naravne in kulturne dediščine, 2023, str. 97–238

²³ ŠIŠKO, A.: opomba: glej knjigo *Sloven(c)i in Slovenije, del 3/1, Pregled pisanj o Slovencih, Slovenih, Slovanih*, Maribor: Zavod Lipa Maribor, 2022, str. 349–353

²⁴ Wikipedia, češka, geslo Josef Perwolf, elektronski vir: https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Perwolf [dostop 08. 07. 2024]

to "**Slavi, Slavia, slavica lingua**" prevajali kot "**Wenden (Vindir), Wendland (Vindland), wendisch**", s čimer so ohranjali starejše poimenovanje, kot npr. tudi *Bohemi* namesto Čehi, **Vendi** namesto Srbi, **Vindi** namesto **Sloveni**.

Ne obotavljamo se razložiti "Suevi" kot "Slavi, Slavi", kjer se t zamenja z u, kot še zdaj v nekaterih slovenskih dialektih. V tej baltski **Sloveniji (Slavia)**, ki so jo Vendi verjetno imenovali "**stovenska (stovinska) zemlja**", obstaja staro mesto in ozemlje Slau-na, Zlauene, Slawena, de Slavo, Slaunensis, Zlawe, Zlowe itd. (XII.-XIII. stoletje), sedanje mesto Schlawe v vzhodni Pomeraniji, ki ga bližnji **Slovinci** in Kašubi imenujejo Slovno. V tej Pomeraniji, stari Kašubiji, so že v XIII. stoletju omenjeni: vas Slouin, jezero Sloquino, vas Zlouenkov. V oblikah Slavo, Zlawe, Zlowe, Schlawe se verjetno pojavlja starejša, prvotna oblika, morda Slovy; e na koncu je pogosto y, npr. Warne, Gawarne, Ture, Karwete = Varny, Gavarny, Tury, Karvaty. Iz Slovy (seveda ni mišljeno abstraktno slovo) bi bili prebivalci **Slov-jane, -ěne, -enci (inci)** itd., kot iz gora – Gorjane, Gorenci, Gorensko, iz dol – Doljane, Dolenci, Dolensko, iz breg – Brežane itd. Sedanja oblika Slovno je že sekundarna, pridevniška, Slovyno, vendar je iz te tudi pridevnik **slovenski stovinski**; primerjaj Chetmno – Chetmiński, Opočno – Opočyňski, češko Opočenský. Druga imena so zgoraj omenjena (jezero) Slovino, (vas) Slovin, krajevna imena Slovinja, Slovinje, Slovenje, Slovenkov, Slovjansk – Slovenesk–Slovinsk, Slověnice, itd., **deloma iz narodnega imena**, deloma iz osebnih imen. **Tu še opazimo, da je v starem Novgorodu, metropoli ruskih Slovenov (Slověne, ednina Slověnin ali Slovenin)**, del mesta (konec) imenovan: Slavyyno, Slavno, Slavyynьskij–Slavenskij konec, njegovi prebivalci **Stavljane (Stavljjanin)** – torej ne **Slověne** – vedno z a: knjaž Patrikej podja Slavno i smuti Novgorod, i staša **Stavljane** po knjazě, piše v I. *Novgoroder kroniki* ad a. 1384 (*Poln. sobr. russk. lětop. III. 93*).

Čeprav imena Slavno ne smemo zamenjati s Slovno, oblika »**Stavljjanin**«, ki bi v zahodnoslovenskem jezi-

ku bila »**Stavjanin, Stavěnin**« (prim. Drěvljane, Drevljane Drevljane, Labljane – Polabjane, zemljanin zemjanin, zemjenin, zeměnin), nakazuje na možnost imena **Slovjanin, Slovjenin, Slověnin, Slovenin, Stovinec** itd., tudi iz Slovno. Pomen **slovenske** besede *slov – ni znan; prim. srbsko ime Slovac (gora in grad) pri Milićević Srbija 366. Možnost povezave z litovsko besedo salava – Werder, otok (od tod staroprusk pokrajina Šalavy–Schalauen in Weichsel Werder, poljsko Žuřavy, l. 1264 Solovo) dopušča Šafařik (str. 479). Glede besede salava (pri Nesselmannu le sala in sulava, vendar pri Mielcke l. 1800: Werder salava) glej Bezenberger, *Beiträge zur Geschichte der lit. Sprache*, str. 52. Bolj kvalificirani raziskovalci naj to nadalje raziskujejo in dokončno odločijo.

Če bi lahko ime Baltskih Slovenov ali Slovencev povezali z zemljo in mestom Slov, Slovno (v XII.–XIII. stoletju posebno pomeransko kneževstvo Rati-borovici), bi ta poseben primer pokazal, **da je bil Slověne prvotno ime ljudstva, izpeljano iz gradu, kakršnih je v slovenskem svetu veliko.** Ne moremo trditi, ne dokazati, da je malo kneževstvo **Slau-nensis**, Zlawe itd. zibelka imena **Slověne** v baltskem **Wendlandu**, tako kot je drugo ime Srbov, Rasjane, Rašane, izpeljano iz gradu Ras; vendar pogosto ime majhnega plemena postane ime **celotnega naroda**, kot npr. Čehi in Poljani. Zakaj in kako se je zgodilo, da je ime **Slovenov – Slovenci (Name der Slaven – Slovenen)** izpodrinilo starejše ime **Vendi**, ki pa se je ohranilo pri Nemcih, so vprašanja brez odgovorov, za katera pa lahko najdemo analogije.

Sloveni se pojavljajo že od najstarejših časov tudi v donavskih deželah, čeprav pod tem imenom šele od 6. stoletja, pri Jordanesu in Prokopiju, celo nekaj desetletij prej (prim. *Archiv I. 294*). Že v **Svevih** s priimkom Kvadi, najbližjih sosedih in plemenskih sorodnikov **donavskih Sarmatov** (Srbov), ki so bili Rimljanom dobro znani, **lahko vidimo te Slovene – Slovake med zahodnimi Karpati in Donavo.** Z njimi in **Sarmati** so se Rimljani pogosto bojevali ob Do-

navi, in okoli leta 500 langobardski kronisti poročajo, da so Langobardi – takrat še živeči na Teiških planjavah – podjarmili **Sveve ali Suave** (glej Zeuss, Die Deutschen 463–464, 473), pri čemer ne mislimo na »Švabe«. Na »Švabe« ni treba misliti niti, ko Jordanes (Cap. 48) pripoveduje, da se je kralj Ostrogotov Hunismund proti koncu IV. stoletja (torej še v »Skitiji«) boril »*contra Suavorum gentem*«, kot njegov predhodnik proti **Antom** in njegov naslednik proti **Gepidom**. **Toda že dolgo pred pojavom imena »Slověne« v donavskih deželah so tukaj, v Panoniji in Dakiji, žvela slovenska ljudstva, ki so predstavljala glavnino tamkajšnjega prebivalstva.** Poleg njih so tukaj seveda žvela tudi druga ljudstva, saj so donavske dežele od nekdaj predstavljale etnografski mozaik. Goti, ki so od druge polovice III. stoletja živeli v Dakiji, so v svoj jezik prevzeli tudi nekatere **slovenske (slavische)**, zlasti **slovenske elemente v smislu vrste (slovenische Elemente)**, prav tako pa **gotske besede v slovenskem jeziku kažejo na dolgotrajno sobivanje Slovencev (Slovenen) in Gotov v Dakiji. Na še starejše odnose Donavskih Slovencev z Rimljani kaže slovensko kolęda, izpeljano iz latinskega *calendae*, slovenske tradicije o osvojitvi donavskih dežel s strani »Vlahov, Volohov«, tj. Rimljanov, in o strašnem cęsarju Trojanu ali Trajanu (prim. Jireęekova *Zgodovina Bolgarov*).**

Andrej Šiško

Se nadaljuje ...

Družbeno-politični sistem Slovenske ljudovlade s Staro pravdo (5. del)

Zedinjene Dežele Slovenije (ZDS)

Kako iz teorije uvesti zamisli v prakso

Domorodna Skupnost Zedinjenih Slovenskih Dežel ima solidne ter trdne zgodovinske, družbene in pravne temelje družbenega sistema Slovenske ljudovlade. Toda eno so teoretske osnove, nekaj drugega

pa je praktična uvedba le-teh v delujočo sodobno družbo.

Na poti k Ustoličevanju

Zato je treba izbrati in izpeljati učinkovit model uvedbe domorodnega sistema, kar je ključnega pomena.

Obstajata dva možna pristopa:

A) Vzporedni sistem (od temeljev navzgor)

Ta sistem se začnemo graditi domorodci sami popolnoma neodvisno oziroma brez države. Domorodna skupnost se načrtno gradi od temeljev, postopno in naravno rastoče. Najprej je treba zagotoviti ustrezen prostor za nastanek Vaške skupnosti. Ta potrebuje zemljišča za postavitev bivališč (za začetek npr. 3 do 5). Za njen nastanek so potrebne vsaj tri družine, ki na izbranem zemljišču v naravi postavijo tri hiše oziroma bivališča ter po potrebi tudi skupne gospodarske objekte. Primerno zemljišče je lahko opustela kmetija (npr. stara hiša, hlev, skedenj, kozolec, vinska klet, vrt, nekaj polj in njiv ter gozd. Zaželeno je, da je na zemljišču vodni izvir ali potok oz. tekoča voda. →

Tri ali več tako nastalih Vaških skupnosti se na širšem območju poveže v Županije. Te se naravno rastoče povežejo v Velike županije, dalje v Krajine, te pa v dežele.

B) Sprejetje domorodnih postav (kombinirano od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol)

Domorodne postave morajo biti sprejete na nivoju Dežele oziroma na nivoju Veče Slovenskih Zgodo-

vinskih Dežel. Sprejeti jih morajo kosezi oz. izbrani predstavniki domorodcev od Vaških skupnosti, preko Županij in Krajin do nivoja Dežele.

Za začetek mora biti oblikovan in sprejet ter javno objavljen Razglas Domorodne Skupnosti Zedinjenih Slovenskih Dežel. Razglas je treba oblikovati in o njemu razpravljati na ravni Vaških skupnosti ter nato na obstoječih vmesnih organizacijskih nivojih, sprejet pa mora biti na Veči predstavnikov (kosezov) Slovenskih Zgodovinskih dežel.

Pri Knežjem kamnu

C) Vključitev v obstoječi ustavni sistem v Republiki Sloveniji

Šele, ko bosta vsaj v osnovnem smislu že delovala A) Vzporedni sistem in B) Sprejetje domorodnih postav, morajo izbrani predstavniki (kosezi) DSZSD spogajati in zagotoviti C) vključitev domorodne skupnosti v obstoječi ustavni sistem v Republiki Sloveniji. To mora biti zagotovljeno ob upoštevanju in na temelju Razglasa ZN o pravicah domorodnih ljudstev.

Gre za sistemske spremembe preko:

- zakonov
- Ustave RS
- institucij (npr. Državni svet).

Realnost je sledeča:

Če začnemo samo z B, to ne bo šlo, saj nas bo obstoječa državna politika blokirala.

Če začnemo samo z A, bo naš vzporedni sistem os-

tal obroben oziroma marginalen, zato nas obstoječa državna politika ne bo upoštevala.

Najbolj izvedljiva je zato kombinacija: A in B s postopnim preходом, temu pa sledi C.

1. Praktični začetek: Vaške skupnosti kot temeljna realna vstopna točka

To je temeljni del vzporednega sistema, ki ga lahko začnemo graditi TAKOJ.

Potrebujemo skupino domorodcev, ki so pripravljene spremeniti dosedanje življenje in ga začeti živeti na novo v spremenjenih okoliščinah. Ta skupina mora imeti jedro okrog 5 do 15 domorodnih ljudi. To so lahko posamezniki, ki so pripravljene živeti v skupnosti ali pa družine, ki so pripravljene enako.

Jedro domorodcev v Vaški skupnosti mora biti pripravljeno živeti na isti lokaciji (najboljše je opuščena ali propadla kmetija, lahko pa je tudi večstanovanjska hiša v mestu)

Domorodcem, ki pripadajo jedru Vaške skupnosti, mora biti jasno:

- kdo so
- zakaj to delajo
- pomen skupnosti.

Naslednji korak je ustanovitev Vaške Veče ali zbora in sicer neformalno ter brez zakonov. Gre za običajno pravdo, ki avtomatično sodi med postave DSZSD.

Vaške Veče se morajo:

- mesečno sestajati in razpravljati ter sklepati
- voditi zapisnike
- biti javne in odprto dostopne.

Naslednji korak so točno opredeljene konkretne funkcije (zelo pomembno!) in naloge oziroma

projekti.

Če vse ostane zgolj pri »ideji« in ta ne zaživi, lahko vse propade.

Zato je treba začeti s skupnim delom (npr. čiščenje, projekti, vaški problemi (ceste, voda, prostor) itd. To je ključ delovanja skupnosti, saj njena legitimnost nastane na podlagi delovanja členov te skupnosti in ne iz ideologije.

2. Druga faza: povezovanje v »županijo«

Ko zagotovimo delovanje treh do petih ali več aktivnih Vaških skupnosti, je naslednji korak ustanovitve:

- skupne Veče (predstavniki vasi)
- usklajevanje projektov
- delitev vlog.

Tako tudi formalno pride do nastanka Županije.

3. Tretja faza: legitimnost (ključni prelom)

Vzporedni domorodni sistem začne obstajati šele, ko dobi:

1. družbeno legitimnost

- ljudje dejansko aktivno sodelujejo
- rešujejo probleme.

2. javno vidnost

- splet
- dokumenti
- dogodki.

3. merljive rezultate

- projekti
- sodelovanje
- vpliv.

Brez tega vse ostane le teorija. Nas pa nedvomno zanima praksa, ki jo moramo vpeljati in jo izvajati.

4. Šele potem sledi politični prehod

Ko imamo zgrajeno osnovno mrežo domorodne skupnosti, lahko začnemo predlagati konkretne zakone, pritiskati na obstoječe občine in načrtno sodelovati na volitvah v Republiki Sloveniji. To pa nikakor ne pomeni, da še naprej ne gradimo lastnega vzporednega in od RS neodvisnega domorodnega sistema.

Poenostavljena praktična formula realnega delovanja DSZSD

DSZSD mora delovati po naslednjih principih:

1. Zagotoviti je potrebno več skupin domorodnih ljudi

↓

2. Ti morajo imeti redna srečanja, predvsem pa delovati v smeri skupnega sobivanja na območju lastne Vaške skupnosti. Za začetek lahko domorodci tudi prebivajo tam kjer so trenutno, in se projektno udeležujejo izgradnje konkretne Vaške skupnosti.

↓

3. Temeljna domorodna skupnost (Vaška skupnost) mora reševati konkretne probleme in graditi vse potrebno za svoj obstoj.

↓

4. Povezovanje skupin oziroma Vaških skupnosti. Udeleženci morajo na skupnih Večah izmenjati izkušnje, po potrebi pomagati drugi skupnosti, se medsebojno obiskovati in se podpirati, s tem pa izgrajevati skupinsko zvest in zavedanje

↓

5. Nastane mreža Domorodne skupnosti, ki raste od osnovnih »celic«, te pa se povezujejo in nadgrajujejo svoje delovanje.

↓

6. Mreža postane konkreten družbeno-politični faktor

↓

7. Šele potem naravno zraste domorodni sistem z lastnimi postavami, predstavniki, šolami, gospodarstvom itd.

Razglas Domorodne Skupnosti Zedinjenih Slovenskih Dežel

Razglas Domorodne Skupnosti Zedinjenih Slovenskih Dežel je potrebno najprej pripraviti, zatem ga obravnavati v Vaških skupnostih in na ostalih družbenih nivojih domorodcev, potem pa ga sprejeti na Veči predstavnikov (kosezov) Slovenskih Zgodovinskih dežel

Sprejetje razglasa DSZSD pomeni, da je domorodna skupnost delujoča kot subjekt, ki ima svoj notranji pravdni temelj in legitimnost (osnovno).

Večnivojski sistem Več (Veča je družbeni organ skupnosti na vsaki ravni)

To pomeni, da mora biti sistem od začetka zasnovan kot vertikalno usklajena mreža Več, ne kot ločene skupine.

SISTEM VEČ (večnivojska struktura)

Veče so hierarhija legitimnosti skupnosti (od spodaj navzgor), ne hierarhija oblasti.

OSNOVNO NAČELO

Višja Veča NE vlada nižji.

Višja Veča je zbor predstavnikov (kosezov) nižjih Več.

STRUKTURA RAVNI

1. VAŠKA VEČA (osnovna enota)

- neposredna (ljudje)
- odloča o lokalnih zadevah
- izbere svoje predstavnike.

2. ŽUPANIJSKA VEČA

- sestavljena iz:
 - predstavnikov več vaških Več
- naloge:
 - usklajevanje
 - skupni projekti
 - širše odločitve

3. KRAJINSKA VEČA

- sestavljena iz:
 - predstavnikov županij
- naloge:
 - regionalne zadeve
 - obramba interesov območja

4. DEŽELNA VEČA

- zgodovinske dežele (Štajerska, Koroška ...)
- naloge:
 - politična raven
 - identiteta
 - sprejem okvira postav (notranjih).

5. KROVNA VEČA (DSZSD)

Najvišja raven:

- sestavljena iz:
 - predstavnikov dežel
- naloge:
 - sprejem Razglasa
 - skupna usmeritev
 - zunanja legitimacija.

KLJUČNI PRINCIP (če ta pade, sistem razpade)

MANDAT GRE VSELEJ OD SPODAJ NAVZGOR

- vaška Veča → da mandat
- predstavnik → gre na višjo Večo
- mandat je:
 - omejen
 - možno ga je preklicati oziroma odpoklicati.

MODEL PREDSTAVNIŠTVA

1. IZBIRA PREDSTAVNIKA (koseza)

Na vaški Veči:

- javno predlaganje
- javno obravnavanje in izbiranje
- javna potrditev (soglasje ali večina).

2. MANDAT

Vedno mora biti:

- časovno omejen (npr. na 1 ali 2 leti)
- vezan na nalogo
- preklicljiv.

3. OBVEZNOSTI

Predstavnik (kosez) mora:

- poročati nazaj Veči, ki ga je izbrala
- izvajati voljo Veče
- NE sme odločati v nasprotju z voljo ter usmeritvami Veče.

Če kosez:

- ne poroča ali
- deluje proti skupnosti,

ga Veča TAKOJ zamenja.

KAKO SE VEČE MED SEBOJ POVEZUJEJO

Med Večami obstaja stalna dvosmerna komunikacija.

Na vsaki Veči se **OBVEZNO**:

- vodijo zapisniki
- zapišejo sklepi

- obvezno prenašajo sprejete odločitve navzdol in navzgor.

TOK ODLOČANJA

A) od spodaj navzgor:

- pobude
- predlogi.

B) od zgoraj navzdol:

- usklajene smernice.

To mora vedno biti dvosmerno.

SPREJEM RAZGLASA (ključni cilj)

POMEMBNO:

Razglas NE sme biti:

- napisan na vrhu
- vsiljen.

PRAVILEN POSTOPEK:

1. osnutek (jedro)

2. obravnava na vaških Večah

3. usklajevanje na županijski ravni

4. potrditev na deželni ravni

5. sprejem na krovni Veči

To ustvari nujno potrebno legitimnost od spodaj.

se nadaljuje ...

Andrej Šiško

Pomen Slovenskih zgodovinskih dežel (2. del)

Državnopravna mednarodna suverenost slovenskih zgodovinskih dežel

Ko danes govorimo o Slovenskih zgodovinskih deželah, prepogosto poslušamo, kakor da gre zgolj za spomin, za omično izročilo ali za romantično podobo nekdanje ureditve. Toda državnapravna dejstva kažejo drugače. Koroška, Štajerska, Krajnska in pozneje tudi Primorje niso bile le pokrajine v zemljepisnem smislu, temveč zgodovinske deželne skupnosti z lastnim pravnim položajem, s svojo deželno oblastjo, s stanovsko ureditvijo in z mednarodno priznano državnostjo v okviru večjih državnih tvorb. Prav v tem je bistvo vprašanja njihove suverenosti.

Izhodišče, kakor ga poudarja tudi obravnavano besedilo, je jasno: slovenske zgodovinske dežele so bile najprej vojvodstva, pozneje kronovine, in vse do Napoleonovih vojn suverene države znotraj Svetega rimskega cesarstva. Njihova državnost ni bila prikrita ali zasebna stvar, temveč mednarodno priznano dejstvo tedanjega evropskega pravnega reda. Besedilo zato ne izhaja iz občutka ali želje, ampak iz sosledja listin, privilegijev, zakonov in ustavnih določb, ki so oblikovali položaj teh dežel in s tem tudi položaj naših domorodnih prednikov.

Pomembno je razumeti, da se to sosledje ne začne šele v 19. stoletju, temveč veliko prej. Wormski privilegij iz leta 1231 je posvetnim knezom priznal popolno vladarsko oblast v njihovih deželah, zakon o deželnem miru iz leta 1235 pa je dodatno utrjeval deželni red in pristojnosti. Privolilna pisma iz leta 1282 so potrdila podelitev Avstrije, Štajerske, Krajnske in Slovenske krajine Habsburžanom, medtem ko ustoličenje Majnharda II. leta 1286 na Koroškem kaže, da se je deželna oblast na našem prostoru legitimirala tudi po izročilu Slovenske pravde z Ustoličenjem na Knežjem kamnu. Vse to kaže, da slovenske dežele niso bile prazne upravne enote, ampak nosilke oblasti, reda in pravnih kontinuitete.

Posebno teži ima v tem okviru vprašanje Koroške. Izrecno poudarjamo, da so bile v korpusu listin *Privilegium maius* med pozneje potrjenimi privilegiji tudi takšne posebnosti, ki jih avtor razume kot dediščino starega Gorotana in Slovenske pravde:

sprejem fevdov na konju, ne kleče, vojvodski nastop s Slovenskim klobukom ter sam naziv nadvojvod. Zato ustoličenje Ernesta Železnega leta 1414 na Knežjem kamnu ni opisano kot obrobni ceremonialni dogodek, temveč kot dejanje, povezano z višjim naslovom in s potrjevanjem posebnega državno-pravnega položaja notranjeavstrijskih dežel.

Knežji kamen

Ko je Friderik III. leta 1453 potrdil *Privilegium maius*, naj bi bil s tem dokončno utrjen tudi naslov nadvojvod in poseben status teh dežel.

Nadaljnji razvoj evropskega prava tega položaja ni izničil, temveč ga je preoblikoval. Westfalski mir leta 1648 je državnim stanovom priznal deželno gospodarstvo in pravico sklepanja zvez, s čimer je stara fevdalna zveza še dodatno razprla prostor deželni suverenosti.

Pragmatična sankcija iz leta 1713 je utrdila habsburško nasledstveno in državno ureditev, Ljubenski mirovni sporazum iz leta 1797 pa je habsburške dedne dežele izrecno imenoval države.

Še bolj pomenljivo je, da je patent ob razglasitvi Avstrijskega cesarstva leta 1804 posebej poudaril, da novi cesarski naslov v ničemer ne spreminja ustavnega položaja habsburških suverenih dežel in krajev, med katerimi so bile izrecno navedene tudi Koroška, Krajnska in Štajerska. To je bistveno: nova cesarska oblika ni izničila stare deželne državnosti, ampak jo je ohranila znotraj nove skupne tvorbe.

Tudi 19. stoletje je to kontinuiteto pravno potrjeva-

lo. Cesarski patenti iz let 1849 in 1850 so razglasili deželne ustave za Koroško, Krajnsko, Štajersko, Goriško-Gradiščansko, Istro in Trst, pri čemer posebej opozarjamo na dvojezične, torej tudi slovenske objave teh ustav.

Poravnava iz leta 1867 pa po tej razlagi ni pomenila izničenja dežel, marveč potrditev, da dvodržavje sestavljajo Ogrsko kraljestvo na eni strani ter kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru na Dunaju, na drugi strani. Dežele so bile torej razumljene kot konstitutivni deli skupne državne zgradbe in s tem kot subjekti posebnega mednarodnopravnega položaja.

Prelomno mesto zavzema leto 1918. Manifest cesarja Karla z dne 16. vinotoka 1918 je po predstavljeni razlagi upošteval zgodovinsko državnost, suverenost in avtonomijo vojvodstev in kraljestev ter predvidel, da si lahko zgodovinske dežele izberejo lastne parlamente oziroma narodne svete po narodnostnem ključu ter se svobodno združujejo ali razdružujejo.

Na tej podlagi so poslanci Slovenskih dežel 31. vinotoka 1918 v Ljubljani ustanovili Narodno vlado za Krajnsko, Primorsko ter slovenske dele Koroške in Štajerske. Tu je jedro celotne teze: Slovenske zgodovinske dežele niso nikoli izginile kot pravdni subjekti, temveč so v prelomnem času stopile v novo politično fazo na podlagi že obstoječe zgodovinske državnosti.

Prav zato vprašanje Slovenskih zgodovinskih dežel ni vprašanje nostalgije, temveč vprašanje kontinuitete. Če so dežele stoletja nastopale kot deželni pravdni subjekti, če so bile vključene v mednarodno priznane državne ureditve kot nosilke oblasti, in če njihova državnost ni bila izrecno odpravljena z jasnim pravnim aktom, potem jih ni mogoče odpraviti zgolj s pozabo. Lahko so potisnjene na rob, lahko so administrativno razgrajene, lahko so politično zamolčane, ne morejo pa biti preprosto izbrisane iz zgodovine in pravnega spomina naroda.

V tem je tudi aktualni pomen teh očitnih dejstev za današnji čas. Govor o Zedinjenih Deželah Slovenije ni govori o razbitju države, ampak o ponovni prepoznavi zgodovinskih nosilk deželne samouprave, pravnih osebnosti in politične odgovornosti. Če je bila njihova državnost nekoč priznana v evropskem in cesarskem redu, potem ostaja odprto in legitimno vprašanje, kako naj se ta zgodovinska državnost razume danes. Ne kot vrnitev v preteklost, temveč kot obuditev tistega izročila, ki je Slovenskim deželam dajalo ime, položaj in pravico, da o svojih zadevah odločajo kot dežele.

Državnopravna mednarodna suverenost Slovenskih zgodovinskih dežel zato ni obrobna zgodovinska tema. Je temeljno vprašanje slovenske pravne zavesti. Dokler bo ta zavest živa, bodo žive tudi dežele.

Ko govorimo o Zedinjenih Deželah Slovenije in o domorodni ljudovladi, torej ne govorimo o zamisli, ki bi bila brez pravne podlage. Prav nasprotno. Govorimo o procesu, ki ima svoje temelje v mednarodnem pravnem redu, ki ga je vzpostavila sodobna skupnost narodov.

Ključno izhodišče tega reda predstavlja *Razglas Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev* (ang. UNDRIP), ki ne ustvarja novih pravic, temveč potrjuje že obstoječe pravice domorodnih skupnosti kot zgodovinskih in pravnih subjektov.

Temeljno izhodišče razglasa je preprosto, a daljnosežno: domorodna ljudstva niso zgolj omične skupine, temveč skupnosti z lastno pravico do obstoja, samoodločbe in lastnih institucij.

To pomeni, da imajo pravico, da same določajo svoj politični položaj in svobodno razvijajo svoj družbeni, gospodarski in omični sistem.

Ta pravica ni simbolična. Je operativna.

Iz nje neposredno izhaja pravica do vzdrževanja in razvoja lastnih političnih, pravnih in družbenih in-

stitucij. To pomeni, da Veče, ki jih danes ponovno vzpostavljamo – od Vaških Več do krovne Veče Zedinjenih Dežel – niso nov izum, temveč udejanjenje pravice, ki je že priznana na mednarodni ravni.

V tem smislu je bistveno razumeti, da domorodna skupnost ne potrebuje potrditve za svoj obstoj. Obstoj izhaja iz kontinuitete, izročila in dejanskega življenja skupnosti na določenem prostoru.

Mednarodno pravno dejstvo pa to sosledje ali kontinuiteto prepoznava in ji daje okvir.

Posebej pomembno mesto v tem okviru zavzema pravica do ozemlja, zemlje in virov. Razglas jasno določa, da imajo domorodna ljudstva pravico do svojih tradicionalnih ozemelj ter da morajo države priznati in spoštovati njihove lastne sisteme lastništva, izročila in pravde.

To pomeni, da vprašanje ozemlja ni zgolj geografsko vprašanje. Je pravdno vprašanje. Je vprašanje odnosa med skupnostjo in prostorom, ki ga je skozi stoletja oblikovala.

Prav tako razglas določa, da morajo države vzpostaviti postopke, ki priznavajo zakone, običaje in pravdne sisteme domorodnih ljudstev pri odločanju o teh vprašanjih. S tem se prvič na mednarodni ravni jasno potrjuje, da pravda domorodnih skupnosti ni podrejena, temveč enakovreden pravdni red.

V tem kontekstu postane jasno, da Stara pravda, o kateri govorimo v našem prostoru, ni arhaičen ostanek preteklosti. Je del pravdnega pluralizma, ki ga priznava tudi sodobni svet.

Naslednji ključni element je pravica do sodelovanja.

Razglas določa, da imajo domorodna ljudstva pravico sodelovati v procesih odločanja, ki jih zadevajo, ter pravico do prostovoljnega, predhodnega in obveščeneega soglasja.

To načelo pomeni, da nobena odločitev, ki posega v življenje skupnosti, ne more biti legitimna brez njene privolitve. Gre za eno najmočnejših pravnih načel sodobnega mednarodnega prava, ki potrjuje, da oblast brez soglasja ni legitimna.

V tem smislu se jasno pokaže povezava med mednarodnim pravom in domorodno ljudovlado: Veča kot organ odločanja ni le tradicionalna oblika, temveč izraz načela soglasja, ki ga priznava tudi mednarodni red.

Pomembno pa je poudariti še eno dejstvo, ki se pogosto napačno razume. Razglas Združenih narodov ne pomeni avtomatske pravne implementacije v posamezni državi. Ne ustvarja neposredno izvršljivega sistema.

Vendar to ne zmanjšuje njegovega pomena. Nasprotno.

Razglas deluje kot standard, kot merilo legitimnosti in kot pravdni okvir, na katerega se lahko domorodne skupnosti opirajo pri uveljavljanju svojih pravic. Je most med zgodovinsko kontinuiteto skupnosti in sodobnim pravnim svetom.

Iz tega sledi ključna ugotovitev:

**Domorodna skupnost ne nastane z registracijo.
Ne nastane z dovoljenjem.
Nastane z delovanjem.**

Ko skupnost vzpostavi svoje Veče, ko začne odločati, ko vzpostavi pravdo in nosilce odgovornosti, takrat dejansko uresničuje pravice, ki jih mednarodno pravo že priznava.

Zedinjene Dežele Slovenije v tem smislu niso projekt prihodnosti, temveč proces sedanosti. So postopna vzpostavitev sistema, ki temelji na treh stebrih: kontinuiteti, legitimnosti in delovanju.

Mednarodno pravna dejstva temu procesu ne da-

jejo začetka. Dajejo mu potrditev.

In prav v tem je njihova največja moč.

Samo Korošec

Med človekom in ljudstvom: primerjava dveh razglasov in njihov pomen za domorodno ljudovlado

Razglas Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev iz leta 2007 izhaja iz povsem druge izkušnje. Nastal je kot odgovor na stoletja kolonializma, razlaščenja in razgradnje domorodnih skupnosti. Njegovo izhodišče ni posameznik, temveč ljudstvo – skupnost. Domorodna skupnost je prepoznana kot nosilka pravic, ki niso zgolj individualne, temveč kolektivne.

V tem okviru ima ljudstvo pravico do samoodločbe. To pomeni, da lahko samo določa svoj politični položaj in razvija svoje institucije, svoj pravni red in svoj način življenja. Razglas izrecno priznava pravico do ozemlja, zemlje in virov ter zahteva, da države spoštujejo tradicionalne sisteme lastništva in upravljanja. Prav tako uvaja načelo prostovoljnega, predhodnega in obveščenega soglasja, kar pomeni, da nobena odločitev, ki posega v življenje domorodne skupnosti, ne more biti legitimna brez njenega soglasja.

Če primerjamo oba razglasa, postane razlika očitna. Prvi gradi sistem, v katerem je posameznik zaščiten pred oblastjo. Drugi vzpostavlja okvir, v katerem je skupnost zaščiten pred državo. Prvi temelji na enotnem pravnem redu, drugi priznava pravni pluralizem. Prvi razume prostor kot lastnino posameznika, drugi kot življenjski prostor skupnosti.

Ta razlika ni zgolj teoretična. Ima neposredne posledice za razumevanje družbe in politike.

Model iz leta 1789 vodi v centralizirano državo, kjer

zakon velja enotno za vse in kjer se posebnosti skupnosti pogosto razumejo kot odstopanje od norme. Model UNDRIP pa odpira prostor za sobivanje različnih pravnih redov, kjer lahko skupnosti ohranijo svoje institucije in svojo notranjo ureditev.

V tem smislu ne gre za nasprotje, temveč za dopolnitev. *Razglas o pravicah človeka in državljana* je vzpostavil temelj svobode posameznika. *Razglas o pravicah domorodnih ljudstev* pa dopolnjuje ta okvir z razumevanjem, da posameznik ne obstaja v praznem prostoru, temveč znotraj skupnosti, ki ima prav tako svoje pravice.

Za domorodno skupnost Zedinjenih Slovenskih Dežel ima ta primerjava poseben pomen. Na eni strani živimo v pravnem redu, ki temelji na načelih iz leta 1789 – na ustavni državi, enakosti pred zakonom in individualnih pravicah. Na drugi strani pa naše izročilo, naša zgodovina in naša pravdna kontinuiteta kažejo, da smo kot skupnost vedno delovali tudi na drugi ravni – na ravni Več, skupnostnega odločanja in lastne pravde.

Prav tu se oba razglasa srečata. Individualne pravice človeka ne izključujejo kolektivnih pravic ljudstva. Nasprotno – šele skupaj tvorijo celovit pravn red. Posameznik brez skupnosti izgubi svoj prostor in identiteto, skupnost brez posameznika pa svojo notranjo svobodo.

Zato vprašanje ni, kateri razglas ima prav. Pravo vprašanje je, kako oba razumeti kot del istega procesa. In kako udejaniti družbo, v kateri bosta oba razglasa dejansko prišla do izraza.

Razglas iz leta 1789 nas uči, da oblast brez pravic posameznika ni legitimna. Razglas iz leta 2007 pa nas uči, da država brez priznanja skupnosti ni popolna. Skupaj kažeta pot k ureditvi, v kateri sta svoboda in pripadnost v ravnovesju.

Domorodna ljudovlada, kot jo razumemo danes, ne pomeni zavračanja sodobnega pravnega reda, tem-

več njegovo dopolnitev z lastnim pravnim izročilom. Veče, skupnostno odločanje in notranji pravni red niso nasprotje človekovih pravic, temveč njihova razširitev v prostor skupnosti.

Veča, skupnostno odločanje (nekoč)

V tem smislu Zedinjene Dežele Slovenije niso projekt vračanja v preteklost, temveč poskus povezave dveh pravnih svetov: sveta posameznika in sveta ljudstva, naroda. Šele v tej povezavi lahko nastane družba, ki je hkrati svobodna in ukoreninjena, moderna in zvesta svoji lastni kontinuiteti.

Med človekom in ljudstvom torej ne stoji izbira, temveč odnos. In prav v tem odnosu se skriva prihodnost.

Ob tem pa je potrebno jasno poudariti še eno pomembno razločitev, ki se danes pogosto zamegljuje. Ko govorimo o domorodni ljudovladni in o morebitni državni ureditvi, ki bi izhajala iz Več in zgodovinskih dežel, ne govorimo o tako imenovani »državi kot korporaciji« ali o korporativni državi v sodobnem pomenu.

Korporativna država, kakor jo poznamo danes, temelji na pravni fikciji, da je država subjekt, podoben podjetju – organizacija, ki deluje preko pravnih oseb, finančnih tokov in upravljavskih struktur, pogosto ločenih od dejanskega ljudstva. Takšna ureditev temelji na pogodbenem razmerju, birokratskem upravljanju in pogosto tudi na odtujenosti

oblasti od skupnosti.

Domorodna ljudovlada pa izhaja iz povsem drugega načela. Ne iz pravne fikcije, temveč iz dejanske skupnosti ljudi na določenem prostoru. Njena temeljna enota ni pravna oseba, temveč skupnost, njeno jedro pa ni upravljanje, temveč odločanje na Veči.

V takšnem sistemu oblast ni last, temveč odgovornost. Ne izhaja iz registracije ali ustanovitvenega akta, temveč iz priznanja skupnosti. Nosilci odgovornosti niso upravljalci sistema, temveč izvajalci volje Veče. Pravda ni birokratski postopek, temveč način vzpostavljanja ravnotežja v skupnosti.

Zato takšna ureditev nima nič skupnega z idejo države kot korporacije. Gre za dve popolnoma različni logiki. Ena temelji na abstraktni pravni strukturi, druga na konkretni skupnosti. Ena izhaja iz domnevne pogodbe, druga iz kontinuitete. Ena organizira, druga živi.

V tem smislu je domorodna ljudovlada bližje prvotnemu pomenu politike kot skupnega urejanja življenja, ne pa upravljanju sistema od zgoraj navzdol.

Zedinjene Dežele Slovenije tako ne predstavljajo korporativnega projekta, temveč možnost ponovne vzpostavitve skupnostne ureditve, ki je hkrati združljiva z modernim svetom in zvesta lastni pravni tradiciji.

Med človekom in ljudstvom torej ne stoji izbira, temveč ravnotežje. In prav v tem ravnotežju – med individualnimi pravicami, skupnostno pravdo in odgovorno ureditvijo – se odpira prostor za prihodnost, ki ni niti korporativna niti razkrojena, temveč živa.

Herman Bezjak

Domorodec

Glasnik Domorodne Skupnosti Zedinjenih
Slovenskih Dežel

urednik: Samo Korošec,
spletni naslov uredništva: info@domorodnaskupnost.si,
Mlinska ulica [22], [2000] Maribor,
Dežela Štajerska,
tel.: 041 573 663, www.domorodnaskupnost.si

www.domorodnaskupnost.si